

Crna Gora
Ministarstvo vanjskih poslova
Generalni direktorat za multilateralne poslove

Br:

Podgorica, 9 januar 2022. godine

I N F O R M A C I J A

**o procesu osnivanju Fonda Ujedinjenih nacija za ubrzanje razvoja Crne Gore i
finansijskom doprinosu Vlade Fondu**

Na inicijativu Kancelarije rezidentnog koordinатора Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori, osnovan je **Fond Ujedinjenih nacija za ubrzanje razvoja Crne Gore (UN Acceleration Fund)**. Ova nova finansijska komponenta bi trebalo da postoji paralelno sa fondovima koje UN agencije imaju za realizaciju projekata u okviru petogodišnjeg okvira saradnje Vlade Crne Gore i UN sistema (UNSDCF). Iako novi fond nije direktno namijenjen sprovođenju UNSDCF, sredstva iz ovog fonda bi trebalo da se koriste kao podrška UNSDCF.

Podsjećamo, finansijski okvir UNSDCF se definiše na osnovu sredstava koje UN agencije pojedinačno planiraju za period trajanja UNSDCF. U finansijski okvir ulaze sredstva koja su/će biti na raspolaganju kao i ona sredstva za koja se planira prikupljanje (fundraising). Finansijska sredstva za UNSDCF dolaze iz više izvora:

- Osnovna sredstva (sredstva koja su agencijama stavljena na raspolaganje iz internih izvora);
- Tematska sredstva (sredstva za koje UN agencije apliciraju u okviru sistema UN-a);
- Sredstva za koja UN agencije (pojedinačno ili zajednički) apliciraju kod donatora (EU, bilateralni fondovi, privatni sektor, itd)
- Sredstva koja UN agencije dobijaju od Vlade (za ova sredstva se posebno aplicira i naknadno se odobravaju).

Finansijski okvir se definiše nakon potpisivanja UNSDCF. Poređenja radi, procijenjena ukupna vrijednost trenutnog programa (UNDAF-a) će na kraju ove godine biti oko USD 70 mil.

Novi **Fond UN-a za ubrzanje razvoja Crne Gore** će biti dodatni mehanizam i dodatni izvor finansiranja predstojećeg petogodišnjeg okvira saradnje Vlade Crne Gore i UN sistema (UNSDCF) u cilju dostizanja ciljeva Agende 2030 i ubrzavanja postizanja nacionalnih prioriteta u domenu evropske integracije, imajući u vidu da su ova dva procesa kompatibilna. Fond bi trebalo da bude uspostavljen kao **Višenamjenski trust fond (MPTF)**, s namjerom da se aplicira za sredstva od novih međunarodnih partnera koji prethodno nisu izdvajali razvojna sredstva za programe i projekte u Crnoj Gori. **Fond će se finansirati iz donacija, dok su očekivanje svih potencijalnih donatora da i Vlada u narednom periodu odredjeli određena sredstva za Fond, čime bi se potvrdila posvećenost razvojnim prioritetima.**

Fondom će upravljati UN-ov **Multi-Partner Trust Fund** (<https://mptf.undp.org/>), **globalno poznati alat za upravljanje zajedničkim fondovima. Kancelarija MPTF-a je odgovorna za uspostavljanje Fonda, vođenje računa, primanje i isplatu donatorskih sredstava te pružanje periodičnih konsolidovanih izvještaja.** Crna Gora već ima iskustva s ovim modelom finansiranja programa UN-a kroz podršku koju smo pružili u prethodnom periodu kroz nacionalne i globalne razvojne i humanitarne zajedničke mehanizme financiranja. Ovaj model finansiranja razvoja osigurava visok nivo transparentnosti i odgovornosti svih aktera za uložena sredstva. Više detalja o operativnim i administrativnim aspektima Fonda može biti pronađeno u dokumentu koji opisuje osnivanje Fonda za ubrzani razvoj Crne Gore. (<https://montenegro.un.org/en/188527-montenegro-acceleration-fund-tor>).

Kako je navedeno u dokumentima UN koja se odnose na Fond, ovaj finansijski mehanizam se uspostavlja sa ciljem da privuče i plasira sredstva u prioritetne oblasti za Crnu Goru, u skladu sa Nacionalnom strategijom za održivi razvoj, Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji i UNSDCF za period 2023-2027. Strateški i tematski fokus Fonda će biti usklađen sa UNSDCF, odnosno sa tri predložena stuba koji će usmjeravati petogodišnju perspektivu saradnje.

Fondom će upravljati **Zajednički upravni odbor** koji čine **ministar vanjskih poslova i rezidentni koordinator Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori**, u funkciji ko-predsjedavajućih, **dva ministra Vlade Crne Gore i dva predstavnika UN-ovih organizacija koje rade u zemlji, kao i predstavnici donatora.** Zajednički upravni odbor će u radu podržavati Sekretarijat smješten u Kancelariji za koordinaciju Sistema Ujedinjenih nacija i Savjetodavni odbor, koji se sastoji od predstavnika nezavisnih stručnjaka, akademske zajednice, privatnog sektora i civilnog društva.

Sredstva u Fondu bi bila alocirana iz privatnih, javnih, multilateralnih i bilateralnih finansijskih izbora. Na toj liniji, rezidentni koordinator je pismom obavijestio MVP o raspoloženju nekoliko zemalja donatora da u startu usmjere novac za ovaj Fond, te o potencijalno ve obećanih 1.6 miliona dolara za ovaj finansijski mehanizam.

Prednost ovog Fund-a, prema pojašnjenju iz kancelarije rezidentnog koordinatora UN je što je uslov da agencije UN (UNDP, UNICEF, UNHCR, itd) zajedno kandiduju projekte, a time i ostvaruju ulogu „Jedan UN“. **Za projekte koji bi se finansirali iz ovog Fonda morale bi zajedno da apliciraju minimum tri agencije, a bili bi**

odobravani na posebnom Zajedničkom odboru Fonda u čijem sastavu bi bili pojedini ministri u Vladi i predstavnici UN, kao i neki donatori. Planirano je da Fond godišnje prikuplja do 2 miliona kroz donacije od netradicionalnih donatora kojima su se Vlada i UN zajedno obratili.

MVP i UN tim u Crnoj Gori su usaglasili Pravila procedure (Terms of Reference - ToR) dokument, kojim se određuju kriterijumi i oblasti u odnosu na koje bi projekti mogli biti kandidovani i odboreni od strane Odbora fonda. Uvažavajući inicijalnu konceptualizaciju fonda i njegove ciljeve u pravcu podsticanja održivog razvoja Crne Gore, **te informaciju da se predmetni finansijski mehanizam ne bi ukrštao sa finansijskim instrumentima u okviru UNSCDF-a, ovaj Fond bi mogao dati pozitivan doprinos sprovođenju UNSDCF.**

Vrste intervencija prihvatljivih za finansiranje:

U okviru strateških prioriteta, Fond za ubrzanje razvoja Crne Gore finansiraće intervencije poput:

Inkluzivni ekonomski razvoj i održivost životne sredine:

- normativna i podrška u razvoju politika Vladi i lokalnim samoupravama da se ostvare potencijali zelene ekonomije i zelenog rasta, istovremeno pružajući podršku pilot zelenim preduzećima kako bi se ostvarili rani uspjesi politike
- podrška koaliciji domaćih i međunarodnih organizacija civilnog društva, državnih institucija i međunarodne zajednice u pronalaženju održivog rešenja za Ulcinjsku solanu (evropski važna ekološka lokacija), kao primer sinergije između ekonomije i zaštite životne sredine

Razvoj ljudskog kapitala, smanjenje ranjivosti, socijalna inkluzija:

- Ulaganje u kampanje i politike koje se odnose na rani razvoj dece (vakcinacija, upis dece u vrtiće, i sl.)
- Podrška lokalnoj zajednici da zaustavi stopu ranog napuštanja školovanja u romskim zajednicama
- Uvođenje metodologije dizajna politika usmerenog na čoveka (human centred design) u reformu mjera za zapošljavanje

Društvena kohezija, upravljanje usmereno na ljude, vladavina prava i ljudska prava:

- organizovanje dijaloga o održivom razvoju širom zemlje, u onlajn i oflajn formi, gde relevantne zainteresovane strane (civilno društvo, mladi, žene, donosioci odluka) raspravljaju o pitanjima lokalnog razvoja. Kroz dijaloge, donosioci odluka bi se obavezali na promjene politike, čime bi se podigla odgovornost i poverenje među ljudima i poverenje u institucije uz promovisanje principa direktne demokratije. Ova vrsta intervencije je u skladu sa globalnom Agendom za mir i bezbednost mladih i Agendom za mir i bezbednost žena.

Angažman Vlade Crne Gore

U cilju prikupljanja sredstava za Fond, predsjednik Vlade Crne Gore i rezidentni koordinator UN su se pismom obratili određenom broju zemalja, koje nisu tradicionalni donatori za projekte za petogodišnji okvir saradnje Crne Gore i UN (UNDAF). Imajući u vidu da je sa većine adresa stigao i upit na koji način Vlada Crne Gore planira da učestvuje u finansiranju Fonda, **oportuno je razmotriti mogućnost da Crna Gora podrži Fond za ubrzani razvoj u ukupnom iznosu od milion eura, raspoređenih u pet jednakih godišnjih anuiteta u periodu 2023 -2027. Godišnji doprinos od 200.000,00 € pokazaće nacionalnu opredijeljenost za uspjeh Fonda za ubrzani razvoj i omogućiti Vladi Crne Gore i Ujedinjenim nacijama kredibilan nastup u daljem prikupljanju sredstava i povećanju finansijske podrške za održivi razvoj Crne Gore.** Trenutni cilj, prema procjeni kancelarije rezidentnog koordinatora UN-a za kapitalizaciju Fonda je pet miliona eura, što čini jasnu isplativost za Crnu Goru, gdje se za ulaganje od 1€ kroz državni budžet osigurava 4€ koja obezbjeđuju međunarodni partneri.

Crna Gora cijeni inicijativu za dopunu finansijske strukture Zajedničkog okvira za održivi razvoj (UNSDCF) za period 2023-2027. Fond vidimo kao strateško sredstvo za unapređenje partnerstva između Crne Gore, donatora i Ujedinjenih nacija u oblastima za koja se sredstva tematski opredijele. Ciljani iznos na godišnjem nivou koji UN planira da prikuplja kroz donacije je do 2 miliona dolara.

Kako se Fond bude razvijao, plan je da se uspostavi i mehanizam kojim će se crnogorskoj dijaspori obezbijediti da na lak i transparentan način ulaže u razvoj Crne Gore. Ova mogućnost će biti predmet dalje rasprave i analize jer će zahtijevati dodatno finansiranje države u mjeri u kojoj dijaspora bude spremna investirati u održivi razvoj zemlje.